

Vastaus Eve Rämön, Eva Tawasolin ja Maija Rautavaaran sekä 14 muun valtuutetun aloitteeseen vahvistetaan sateenkaarinuorten hyvinvointia kouluissa

VD/1429/00.02.00.03/2023

KK/EN/PH/KP/JT

Eve Rämö, Eva Tawasoli ja Maija Rautavaara sekä 14 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Hyvinvointi- ja terveyserot ovat sateenkaarilapsilla ja -nuorilla enemmistönuoriin verrattuna merkittävät.

Kouluterveyskyselyn 2021 mukaan seksuaalivähemmistöistä 42 % (heterot 70 %) ja sukupuolivähemmistöistä vain 33 % (cisnuoret 75 %) oli tyytyväisiä elämäänsä. Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta koki seksuaalivähemmistöön kuuluvista 43 % (heterot 15 %) ja sukupuolivähemmistöön kuuluvista 48 % (cisnuoret 18 %). Lisäksi lähes puolet vastanneista ei ollut saanut tukea ja apua koulun aikuisilta tai palveluista mielialaan liittyviin asioihin, vaikka olisi sitä tarvinnut. Sateenkaarilasten ja -nuorten mielenterveyden haasteet ovat pahentuneet korona-aikana. Jo ennen poikkeusaikaa sateenkaarilasten ja -nuorten mielenterveys oli huomattavasti heikompi verrattuna enemmistöön. Koettu väkivalta, syrjintä ja häirintä niin kotona kuin koulussa luovat merkittäviä terveyseroja.

Nuorilla on myös kokemus siitä, että he eivät saa tarvitsemaansa tukea esimerkiksi koulun aikuisilta tai palveluista. Sateenkaarilapset ja -nuoret kohtaavat arjessaan edelleen mitätöintiä, vähättelyä, sivuuttamista ja jopa painostusta aikuisten ja ammattilaisten puolelta vastata yhteiskunnan seksuaalisen suuntautumiseen ja sukupuoleen liittyviä normeja. Syrjintä, turvaton ympäristö ja näkymättömyys aiheuttavat sateenkaarilapsille ja -nuorille vähemmistöstressiä.

Sateenkaarilapsilla ja -nuorilla on yhtäläinen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, hyvinvointiin ja omanlaiseen tulevaisuuteen. Tilanteen korjaamiseksi lasten ja nuorten kanssa työskentelevien aikuisten ymmärrystä ja tietotaitoa sateenkaarilasten ja -nuorten sensitiivisistä ja kunnioittavasti kohtaamisesta tulee vahvistaa. Ymmärryksen ja tiedon avulla koulujen aikuiset voivat kehittää aikuisten ja oppilaiden välistä kunnioittavaa ja yhdenvertaista vuorovaikutusta ja kohtelua, sekä saada keinoja tukea oppilaiden välistä vuorovaikutusta kunnioittavaksi ja jokaisen hyvinvointia kehittäväksi. Esitämme, että niin perusopetuksen kuin lukio- ja ammatillisen opetuksen henkilökuntaa koulutetaan sateenkaarinuorten kohtaamisesta.”

Kaupunginvaltuusto 27.2.2023 § 14

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kasvatuksen ja oppimisen toimialalla jokaisessa yksikössä (niin kuin muissakin Vantaan yksiköissä) luodaan yhdessä turvallisemman tilan periaatteet, jonka tarkoituksena on saada yhteinen tila

turvallisemmaksi kaikille. Työ turvallisemman tilan periaatteiden tekemiseksi on käynnistetty kouluissa ja oppilaitoksissa Vaikuttajapäivässä 2022.

Oppilaitoskohtaiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat laaditaan Vantaalla yhteiselle pohjalle. Lukiot ovat päivittäneet suunnitelmaa lukuvuonna 2021–2022, perusopetuksen koulut ja ammattioppilaitos Varia päivittävät suunnitelman vuoden 2023 aikana. Varhaiskasvatus käynnistää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmatyön vuoden 2023 aikana, kun uusi laki astuu voimaan 1.6.2023.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia päivittäessä kiinnitämme erityistä huomioita sukupuoleen perustuvan häirinnän ja seksuaalisen häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Tasa-arvolain syrjintäsuojan piirissä on sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu. Huomioimme myös seksuaalivähemmistöjen erityistarpeet. Yhdenvertaisuuslaki edellyttää, ettemme voi syrjiä ketään seksuaalisen suuntautumisen vuoksi. Panostamme kasvatuksen ja oppimisen toimialalla nuorten hyvinvointiin, kiinnitämme huomioita lasten ja nuorten kohtaamisen ja tukemiseen sekä ennaltaehkäisemme ja puutumme syrjintään.

Perusopetuksessa olemme tarjonneet vuosien aikana koulutusta sateenkaariteemoista esim. Kaupungin yhteisessä VESO-päivässä. Tällöin kouluttajakumppanina on ollut SETA. Koulutukset ovat vastanneet opettajilta tullessiin kysymyksiin ja tarpeisiin.

Viime vuonna järjestimme koulutuksen PKS-yhteistyössä: Sateenkaarilapset koulussa -työpaja oman äidinkielen ja uskonnon opettajien seminaariin 18.2.22, kouluttajina SETAn asiantuntija ja Norssin opettaja.

Tänä keväänä järjestimme koulutuksen ys-ajalla koskien sukupuolen moninaisuutta ja seksuaalikasvatusta: Turvaa ja hyvinvointia seksuaalikasvatuksesta -koulutus perusopetuksen opettajille 29.3.2023, kouluttajina Vantaan tyttöjen tilan ja Niceheartsin asiantuntijat.

Sisältö:

- opettajille työkaluja kaikkien nuorten yhdenvertaiseen kohtaamiseen seksuaalikasvatuksen näkökulmasta
- sukupuolen- ja seksuaalisuuden moninaisuuden huomiointi ja tukeminen omassa työssä
- eri sukupuolen- ja seksuaalisuuden moninaisuuteen liittyvä sanasto

Ensi syksyille on suunnitelmissa järjestää koulutusta seksuaaliseen häirinnän ehkäisyyn toisen asteen koulutuksen henkilöstölle.

Lukuvuonna 2023–2024 perusopetuksessa järjestetään koulutusta toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön tueksi. Koulutusta pyritään järjestämään myös sateenkaarilasten- ja nuorten kohtaamisesta yhteistyössä Niceheartsin ja SETAn kanssa.

Mikäli yksittäinen koulu tai oppilaitos haluaa järjestää opettajilleen koulutusta sateenkaariteemoista, ohjaamme koulun olemaan yhteydessä SETA-järjestöön.

Kaupunginhallitus 17.4.2023 § 31

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Eve Rämölle, Eva Tawasolille ja Maija Rautavaaralle sekä 14:lle muulle allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 21.8.2023 § 30

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- Allekirjoitettu Eve Rämön, Eva Tawasolin ja Maija Rautavaaran sekä 14 muun valtuutetun aloite vahvistetaan sateenkaarinuorten hyvinvointia kouluissa

Muutoksenhakuohje: 2.1. Valituskielto

Lisätiedot:

opetustoimen asiantuntija Enni Nordman

opetustoimen suunnittelija Pia Hakkari

(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)